

tans personam dum pedibus assumit sandalia illud incarnationis dominice calciamentum insinuat. te quo dominus ait in ps. In pedum meam extendam calciamentum meum id est in gentibus notam faciam in incarnationem meam. Venit enim ad nos calciata diuinitas ut pro nobis dei filius sacerdotio fungere. Per lingulas autem que cum pedibus ipsa sandalia constringuntur illud idem accipimus quod per calciamenti corrigiam iobā. bap. significauit cum ait Quis non sum dignus cor. cal. soluere. vniōne vici ineffabilem. et copulam carnalem insolubilem. quibus verbi diuinitas nostre se carni coniunxit. Sane mediātibz caligis pedes sandalijs coniunguntur. quoniam anima mediante carne diuinitati est vnita. sicut enim pes corpus sustentat. ita diuinitas mundum gubernat. Unde adorare scabellum pedum eius quoniam sanctum est. Verum secundum decretum Grego. diaconi non debent vti compagis id est sandalijs. neque manipulis id est calciamenti episcopalis absque in bulgencia sedis apostolice speciali. Olim enim vtebatur. quia eorum erat discurrere per comitatu. Hodie ergo nec ipsi nec sacerdotes vtuntur. sed episcopi solum. ut per varietatez sandaliorum notetur varietas officiorum. Preterea episcopi habent per plebes discurrere sacerdotes vero domino hostias immolare. Clerici autem romane ecclesie ex concessione constantini imperatoris vti possent calciamenti cum vromibus. id est candido linteamine.

De succinctorio et orali.

De succinctorio nil aliud dicimus quam quod sub zona et cingulo. ut in proximo huius partibus dictum est. Sane romanus pontifex post albam et cingulum assumit orale quoniam albam videlicet sindonem quod capiti quasi in modum veli imponit et replicat super humeros et ante pectus. legalis pontifex ordinem sequens qui prius lineam strictam et zonam induerat ephor id est super humerale cuius locum modo tenet amictus. Assumit etiam crucem quandam catenulis insertam quam a collo suspensam sibi statuit ante pectus. quoniam et legalis pontifex iste crucem gerit in pectore et sic signo crucis aurea lamina cessit. Nam misterium quod in quatuor literis aurilamina continebat. in quatuor partibus forma crucis explicuit. iuxta quod inquit apostolus. Ut comprehendatis cum omnibus sanctis que sit latitudo et longitudo. que sublimitas et profundum. Sacramentum ergo quod ille tunc per laminam referebat in fronte. hoc iste iam recedit in mente. nam corde creditur ad iudicium. ore autem confitetur. Et secundum iheronimum. Auro legis sanguis euangelij preciosior est. Crucem quoque statuit sibi ante pectus ad designandum quod ait apostolus. Glorificate et portate deum in corpore vestro. Imponendo autem sibi et deponendo crucem illam osculatur ad notandum quod christi passionem que per illam significatur credit et confitetur ad quam representandam in officio missae se parat.

De tunica.

Dest appositam stolam pontifex induit tunicam que alibi subtile. in lege vero poterim. id est talaris

ris dicebatur significantem perseverantiam. Unde ioseph inter fratres suos talarem vestem describit habuisse. cum enim ceterae virtutes in stadio currant perseverantia tantum brauium accipit. quoniam qui perseverauerit usque ad finem hic saluus erit. Unde precipitur. Esto fidelis usque ad mortem. et dabo tibi coronam vite. Rursum ideo post albam tunicam induitur. quia sicut per albam castigatio corporis. ita per tunicam virtutes intus intelliguntur quas semper debet habere perfectus. Porro tunica non cingitur quoniam secundum sui formam iter non impedit. sic et virtutes per illam designate liberum iter ad contemplationem dei prebent. sed alba cingitur prout sub cingulo dictum est. In veteri testamento erant due tunice videlicet bisina. et iacinctina. Exo. xxxix. c. Et hodie etiam quidam pontifices duabus vtuntur ad notandum quod proprium est eorum habere scientiam duorum testamentorum ut sciant de thesauro domini proferre noua et vetera. siue ut se ostendant diaconos et sacerdotes. Preterea vnaqueque earum typum proprium gerit. quoniam alba que bisina siue linea est castitatem significat ut sub titulo de alba dictum est. Prima etiam tunica si serica est. quia originem trahit ex vermibus qui sine coitu creantur. castitatem et humilitatem demonstrat. Secunda tunica que iacinctina esse debet sicut et olim erat coloris lapidis iacincti que etheris serenitatem imitatur sanctos significat celestia cogitantes et imitant. siue celestem conuersationem. Sicut enim lapis ille colorem cum aere mutat. nam in sereno aere serenus et in obscuro pallidus est. sic specialiter debet episcopum gaudere cum gaudentibus. et flere cum flentibus. Si autem illa alterius coloris fuerit. fiet alterius significatio. Ceterum pontifex vnam tunicam sub alia induit ad notandum quod sicut copiosa tunica a populo non videtur. sed tantum a clericis scitur. ita et ratio sublimium et virtutes quas perfectus semper habere debet que per illam significatur patere non debent omnibus. sed maioribus et perfectis. Porro scilicet quod capiti. id est christo conuenit haec vestis que in veteri sacerdotio iacinctini coloris erat et habebat pro fimbrijs malapunica. cum tintinnabulis aureis ab inferiori parte dependencia ut pontifex totus vocalis incederet prout dicitur sub titulo de legalibus indumentis celestem christi doctrinam insinuat. cuius noticiam habuerunt omnes qui bus dicitur per prophetam. In montem excelsum ascendet tu qui euangelizas sion. precipue tamen hanc tunicam habuit euangelice texerit doctrinae sapientia dei ihesus christus. et dedit illam apostolis suis. Omnia inquit quae audivi a patre meo nota feci vobis. Hanc ergo significauit illa tunica domini quam milites scire noluerunt eo quod esset inconfutillis desuper contexta per totum damnus fore maximum existimantes in quo significatum est quoniam damnosum sit qui doctrinam euangelicam haereticis scintere moliantur. Sub diaconus quoque vtitur tunica de qua in sequenti tractatu dicitur.

De dalmatica.

Pontifex inmediate super tunicam balmaticam vestie sedz institutōnem siluestri papa qui ab incōsueti domini tunica et apostolorum colobio creditur mutuata. Est autēz collobium vestis sine manicis prout in cuculla monachali apparet. Sed siluester papa in balmaticam vertit latas manicas addendo et in sacrificijs altaris portandam instituit. Dicta est autem balmatica eo q̄ in dalmatica et post omnia alia indumenta sacerdotalia sit reperta. Hec sui forma significat largitatem eo q̄ largas habet manicas et protēsas. Unde scdm̄ Apostolum oportet episcopum esse nō turpis lucri cupidum. sed hospitalem. Nō ergo manum habeat ad dandum collectam et ad recipiendū portectam. sed illud efficiat quod propheta suadet. Frange esuri. pa. t. et. Et ob hoc forte diaconi specialiter vtuntur dalmaticis. quia principaliter electi sunt ab apostolis vt mensis ex officio ministrēt. Ceterum dalmatica diaconi ampliores habet manicas q̄m tunicella subdiaconi que alicubi subtile vocatur. quia ipse ampliozem habere debet caritatem q̄m subdiaconus propter maius donum pontificis etiam dalmatica lacōres habet manicas q̄z diaconi ab notandum q̄ ipse magis est expeditus nihil habens quod ipsius manus constringat. quia p̄ celestibus omnia debet largiri. caritas enim eius extenditur etiam vsq̄ ad inimicos. Mempe tunicella subdiaconi. dalmatica diaconi. et casula presbiteri succedunt in locum tunice iacinctine. que erat coloris celestis. id est aerei. ab notandum q̄ omnes ministri altaris celestē debent habere conuersationem licet scdm̄ maius et minus quod notat latitudo vel strictura manicarum dalmaticę et tunicelle vt premissum est. Quia igitur sacerdos maxime debz esse ad celestia expeditus. Ideo hęc ornamenta nō gerit nec aliud brachia strigens. Episcopus autē simul vtitur et dalmatica et tunicella et omnium ornamentis. vt ostendat se perfecte omnes habere ordines tanq̄m qui eos alijs offert minores sacerdotes eos non conferunt. et ideo illa non portant quibz sufficit vnum quod celestem significet conuersationē. Preterea pontifex in ornamentis atq̄ in officio magis expresse gerit similitudinem saluatoris q̄m simplex sacerdos. et magis sibi conueniunt ornamentorum significata. Ideoq̄ pluribus vtitur ornamentis. Debet autem dalmatica habere duas lineas coccineas hinc inde ante et retro a summo vsq̄ ad thoracē. vt pontifex ostendatur habere feruorem caritatis ad deum et ad proximum in prosperis et in aduersis iuxta veteris et noui testamēti preceptum quod est. Diliges dominū deum tuum ex toto corde tuo et proximum tuum sicut teipsum. Unde Jobā. Carissimi non mandatum nouū scribo vobis. sed mandatum vetus quod ab initio habuistis. Et iterū mandatum nouū scribo vobis et. Quandoq̄ linee purpuree sunt significantes fidem sanguinis christi in vtroq̄ populo necessariam. In sinistro quoq̄ latere dalmatica fimbrias solet habere sollicitudines actiue vite significantes quas episcopus pro subditis suis debet habere. iuxta quod dicit Apostolus.

Preter illā que extrinsecus fuit instācia mea quotidiana sollicitudo omnium ecclesiarum. Per dextz vero latus quod fimbrijs caret notatur contēplatio celestium sine sollicitudinibz et quicquid multiplici perturbationum. Abhuc quedam dalmaticę xv. habent fimbrias ante et retro. quia xv. psalmi in veteri testamento quasi xv. gradus exeunt de tramite caritatis. et xv. rami similiter in nouo testamento excresecunt de opere caritatis. Verbigracia. caritas paciens est benigna et. vsq̄ caritas nunq̄m excidit. Alique vero habent. xxvii. ante et totidem retro vbi septiformis spiritus est octies repetit⁹ qui replet octo maneris laudācium deum scz reges et populos. principes et iudices. iuuenes et virgines. seniores et minores. Rursus in dalmatica varietas est sine scissura. quia licet varia religionis opera a pub deum agantur. tamen in vtiis non discrepant. Item aperta est a lateribus sub ascillis insinuans illi qui eam induit vt xpi qui in latere lancea perforatus est vestigia imitetur. Abhuc dalmatica formā crucis pretendit. Unde per eam xpi passio figurat. Ideoq̄ in missa officio portatur vbi xpi passio representatur. Significat etiam dalmatica sanctam religionem et carnis mortificationem atq̄ sublimium rātionem. Alba dalmatica sanctaz et immaculatam significat vitam. Rubra martirium. alba vero opere polimitico variata notat mundiciam et virtutum varietatem et est aurifrisio adornata. Juxta illud. Astitit re. a. d. t. in v. teau. Porro scdm̄ q̄ capiti xpo conuenit dalmatica sui forma latam et largam christi misericordiam significat quam ipse pre ceteris docuit et impendit. Estote inquit misericordes sicut et pater vester misericors est. Beati namq̄ misericordes quoniam misericordiam consequent. Hic est ergo samaritanus ille proximus noster qui fecit nobiscum misericordiam superinfundens vulneribus nostris vinum et oleum. Nam per viscera misericordie domini dei nostri visitauit nos oriēs ex alto. qui non ex operibus iusticie nostre que fecimus nos. sed scdm̄ suam misericordiam saluos nos fecit. pro peccatoribus venit vt de peccatis veniam imbulgeret. Misericordiam inquit volo et non sacrificiū. Legitur in canone Greg. q̄ i primitiua ecclesia nō licebat episcopo vl' diacono vt dalmatica absq̄ imbulgēcia sebis apostolice speciali. Sane dalmaticę tempore aduentus domini a diaconibus intermittitur quoniam quando aliqua claritas sacri ordinis ab temp⁹ intermittitur clari⁹ resplendet et auidius fumit quando resumit in animas deuotoz. quia qd rarū est magis appetitur. Rursus in aduentu diaconus nō vtitur dalmatica. nec subdiacon⁹ tunica. qz lex quam subdiaconus significat ante incarnationē domini euangelij ornatu carebat. et caritas euangelij quam diaconus significat nondum apparuerat vel quia nondum venerat qui vestem innocencie et immortalitatis nos induere debebat. Ideo vestes leticie dimittuntur. Vtuntur autem cum casulis de quo in secunda parte sub titulo de diacono dictum est. In ieiunijs tamen penthe. potest diaconus dalmatica vt.